

Risicogerichte brandweertzorg

Voortgangsmemo

Enschede, 21 april 2017
Versie Bestuur VRT 20170421

BRANDWEER

TWENTE

Colofon

Titel rapport: Risicogerichte brandweezorg

Subtitel: Voortgangsmemo

Versie(s): 02-03-2017

Gezien door: Henriette Hoogerheiden, Ellis Assink, Matthijs Ankone, Harald Aarnink, Loes Hilbrink

19-04-2017

Gezien door Dagelijks Bestuur VRT

Vaststellingsdatum: 21-04-2017

Evaluatiedatum: [Datum]

Opdrachtgever: Ron de Wit

Opsteller(s): Niele-Sanders, Miriam

Enschede, 20170421

Versie: Bestuur VRT 20170421

© 2017, Brandweer Twente

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Brandweer Twente.

Voorwoord

Risicogerichte brandweezorg is een werkwijze die in de afgelopen jaren aan terrein gewonnen heeft. In deze notitie worden de achtergronden van deze aanpak beschreven en de wijze waarop Brandweer Twente hier vorm aan geeft. Tevens wordt een doorkijk gegeven wat het bestuur in de komende jaren nog kan verwachten op dit vlak.

In het eerste deel wordt de aanleiding en de context gegeven met behulp van de ontwikkelingen in de regio en landelijk. Daarna wordt de methodiek van risicogericht werken beschreven, zoals deze in Twente wordt toegepast. Met een aantal concrete voorbeelden wordt de methodiek toegelicht in het derde hoofdstuk. De relatie met de financiële aspecten staat in het vierde hoofdstuk. De notitie wordt afgesloten met de planning en het vervolgproces.

In de notitie zijn drie beslispunten opgenomen voor het bestuur, over de volgende onderwerpen:

- Methodiek van gemotiveerd afwijken (par. 3.2/ bijlage 1)
- Toepassing van variabele voertuigbezetting (par. 3.4/ bijlage 2)
- Opkomsttijden redvoertuigen (par. 3.5.1/ bijlage 3))

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1 Ontwikkelingen tot nu toe	6
1.1 Voorafgaand in Twente (bestuurlijke besluiten)	6
1.2 Landelijke ontwikkelingen	6
1.2.1 Bouwbesluit/ Automatische brandmeldinstallaties	6
1.2.2 Wet Veiligheidsregio's/ RemBrand	6
1.2.3 Omgevingswet	7
1.3 Onderzoek Inspectie V&J	7
2 Twentse aanpak risicogericht werken	8
2.1 Drie leidende principes	8
2.2 In kaart brengen van (brand)risico	8
2.3 Brandveiligheid	8
2.4 Repressieve voorbereiding	9
2.5 Twents versus lokaal	10
3 Concrete uitwerking	11
3.1 Risicogericht toezicht	11
3.1.1 Landelijke handhavingsstrategie	11
3.1.2 Pilot toezichtsprofiel	11
3.1.3 Toezicht gemeente Oldenzaal	11
3.2 Gemotiveerd afwijken (waaronder knelpunt Tubbergen)	11
3.3 Organisatievorm binnen kazernes (waaronder knelpunten Almelo, Hengelo en Oldenzaal)	12
3.3.1 Piketten (taakstellende maatregelen)	12
3.3.2 Knelpunt Almelo	12
3.3.3 Knelpunt Hengelo	13
3.3.4 Knelpunt Oldenzaal	13
3.3.5 Werving vrijwilligers	13
3.4 Variabele voertuigbezetting	13
3.5 Vervanging voertuigen	14
3.5.1 Redvoertuigen (taakstellende maatregel)	14
3.5.2 Toekomstbestendige bluswatervoorziening	14
3.6 Ontwikkelingen kazernegebouwen (waaronder knelpunt Haaksbergen)	14
3.6.1 Knelpunt Haaksbergen	14
3.6.2 Kazerne Glanerbrug	15
3.6.3 Kazerne Hellendoorn	15
3.7 Sleutelbuizen en –kluizen	15
3.8 Risicogerichte innovaties	15
3.9 Beschikbaarheid actuele informatie	16

4	Relatie met begroting VRT	17
	Pilot toezichtprofiel (3.1.2)	17
	Toezicht Oldenzaal (3.1.3).....	17
	Gemotiveerd afwijken Tubbergen en uitvoering quick scan voor soortgelijke gebieden (3.2)	17
	Organisatievorm: afbouw piketten Enschede (3.3.1).....	18
	Organisatievorm: kazernering als mogelijke oplossing voor Hengelo / Oldenzaal (3.3.2 - 3.3.4)	18
	Herpositionering van materieel (van Enschede naar Borne) (3.5.1)	18
	Toekomstbestendige bluswatervoorziening (3.5.2)	18
	Herpositionering kazernes (Haaksbergen, Glanerbrug, Hellendoorn en Almelo) (3.6).....	18
	Samenvattend	18
5	Planning en vervolgproces	19
	Bijlage 1 Gemotiveerd afwijken	20
	Methodiek gemotiveerd afwijken	20
	Methodiek Quick Scan	21
	Aanpak en methodiek.....	21
	Resultaten en planning.....	21
	Bijlage 2 Variabele voertuigbezetting	23
	Aanleiding pilot variabele voertuigbezetting	23
	Uitvoering pilot	23
	Resultaten pilot	24
	Structurele invoering bij aantal brandscenario's.....	25
	Doorontwikkeling variabele voertuigbezetting	25
	Bijlage 3 Redvoertuigen	26
	Hoofdtaken redvoertuig	26
	Plaatsing van voertuigen en opkomsttijd.....	26
	Bijlage 4 Samenvattend overzicht	28
	Van risicogerichte thema's en voorbeelden.....	28

1 Ontwikkelingen tot nu toe

1.1 Voorafgaand in Twente (bestuurlijke besluiten)

De risicogerichtheid van de brandweer is een richting die met de landelijke visie 'Brandweer Over Morgen' en de aansluitende Twentse visie 'Brandweer Twente Over Morgen' een eerste formele status heeft gekregen. Om ten behoeve van de samenleving te kunnen werken aan het voorkomen en bestrijden van branden is een risicogerichte aanpak noodzakelijk. Objecten en activiteiten worden immers getoetst op de risico's die ze veroorzaken, ook voor hun omgeving. De inzet van de brandweer waaronder de repressieve organisatie wordt hier zo goed mogelijk op afgestemd.

In de efficiencyroute, die is ingezet met de visie 'Brandweer Twente over Morgen' en met de regionalisering per 1 januari 2013, is hier invulling aan gegeven. Op basis van de risico's binnen Twente die beschreven staan in het regionale risicoprofiel, is gekomen tot het afstoten van een aantal voertuigen en een herverdeling van de overige. De operationele grenzen, die veelal anders zijn dan de gemeentelijke en regionale grenzen, zorgen ervoor dat het voertuig dat het snelst aanwezig kan zijn wordt opgeroepen. Het algemeen bestuur heeft hier in de vergadering van 15 december 2014 een toelichting over gehad.

Naar aanleiding van verdergaande maatregelen, die noodzakelijk waren om het restant van de taakstelling te realiseren heeft het bestuur opdracht gegeven tot een extern onderzoek om met een second opinion te laten bepalen of de overgebleven repressieve voorzieningen voldoende zijn. Conclusie van dit onderzoek van Falck was dat met de voorgestelde bezuiniging de ondergrens van de materiele mogelijkheden, binnen de huidige wettelijke kaders, in de regio Twente is bereikt. Hiermee zijn de voorgestelde maatregelen, op gebied van vakbekwaamheid, garanties en beschikbaarheid, voorbereiding op crises en rampen en veiligheidsadvisering op 16 februari 2015 vastgesteld.

Het beleidsplan VRT dat is opgesteld voor de regionalisering is geactualiseerd en door het algemeen bestuur vastgesteld op 29 juni 2015. Het dekkingsplan dat onderdeel is van dit beleidsplan is ongewijzigd gelaten, waarbij in een oplegmemorandum een aantal accenten zijn gelegd en de stand van zaken van een aantal ontwikkelingen is aangegeven. Hierbij moet gedacht worden aan de eerder genoemde efficiencyroute, en ook aan de vijf knelpunten in het dekkingsplan. Onder punt 3 zullen deze knelpunten en de ontwikkelingen sindsdien aan de orde komen.

Gelijktijdig met het beleidsplan VRT is het bestuur akkoord gegaan met een andere verdeelsystematiek van de financiële bijdrage van de gemeenten aan de VRT. In het verlengde hiervan is afgesproken te werken aan vergelijkbare maatregelen/dienstverlening bij dezelfde aard en omvang van risico's. Dit uitgangspunt wordt geduid als risicogerichte veiligheidszorg waarvan in deze memo vanuit brandweertzorg verslag wordt gedaan.

1.2 Landelijke ontwikkelingen

De Twentse ontwikkelingen worden vanzelfsprekend beïnvloed door de landelijke. Het betreft veelal wijzigingen die worden ingegeven door wet- en regelgeving.

1.2.1 Bouwbesluit/ Automatische brandmeldinstallaties

Per 1 januari 2015 zijn de regels in het Bouwbesluit met brandmeldinstallaties aangepast. Het aantal objecten met een brandmeldinstallatie dat verplicht wordt tot doormelding naar de alarmcentrale is hierbij sterk verlaagd. Dit heeft gevolgen voor de alarmering en de voorzorgsmaatregelen van de betrokken objecten, waar de brandweer rekening mee moet houden bij advisering en repressief optreden.

1.2.2 Wet Veiligheidsregio's/ RemBrand

RemBrand is een onderzoek dat gericht is op het bereiken van minder branden, minder slachtoffers en minder schade. Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat dit alleen in een coproductie tussen verschillende partijen (zoals overheid, bedrijven, onderwijs) bereikt kan worden. Het huidige wettelijke kader legt te veel focus op opkomsttijden waarvan de onderbouwing ook nog moeilijk te achterhalen blijkt. De eerste fase is in opdracht van het Veiligheidsberaad vervolgd (RemBrand fase 2). Hieruit is een landelijke agenda geformuleerd met 4 speerpunten (rookmelderdichtheid, brandveilig meubilair, veiligheidslabel voor woningen, brandveiligheid in technisch onderwijs) met verschillende actoren. De

uitkomsten van RemBrand hangen samen met de aankondiging dat de Wet Veiligheidsregio's geëvalueerd wordt. Deze herziening van de wet, die deels in 2017 verwacht wordt, is onder andere gericht op het gemotiveerd afwijken en de variabele voertuigbezetting. In een latere derde tranche worden naar verwachting de wijzigingen met betrekking tot de normtijden meegenomen.

1.2.3 Omgevingswet

De Omgevingswet, die naar verwachting in 2018 in werking treedt, integreert zo'n 26 wetten op het gebied van de fysieke leefomgeving. Hieronder vallen onderwerpen als: bouwen, milieu, waterbeheer, ruimtelijke ordening, monumentenzorg en natuur. De oude wetten zijn veelal sectoraal opgebouwd. In samenhang gezien en toegepast sluiten deze wetten niet meer aan bij de behoefte van deze tijd. Met de Omgevingswet wil de overheid het wettelijk systeem 'eenvoudig beter' maken. Met de invoering van de omgevingswet worden de betrokken partijen (waaronder de brandweer) verplicht om samen te werken op de verschillende beleidsterreinen op gebied van veiligheid en milieu. Een scan van de omgeving van een inrichting wordt betrokken bij het verlenen van vergunningen.

1.3 Onderzoek Inspectie V&J

In 2016 is de Inspectie Veiligheid en Justitie gestart met een onderzoek naar de inrichting van de repressieve brandweezorg in elke veiligheidsregio.

De Inspectie VenJ wil toetsen in welke mate de inrichting van de repressieve brandweezorg in een veiligheidsregio voldoet aan de geldende wet- en regelgeving. Daarbij kijkt de Inspectie VenJ onder andere naar de vastgestelde tijdnormen voor de opkomsttijd van de brandweer, de toepassing van variabele voertuigbezetting, de beschikbaarheid van personeel, de registratie en analyse van gerealiseerde opkomsttijden en de mate waarin het brandweerpersoneel zich veilig voelt bij de uitoefening van de repressieve taak. Dit doet de inspectie aan de hand van documentenonderzoek, interviews en een enquête onder het repressieve personeel. Het toetsingskader dat de inspectie hiervoor heeft opgesteld erkent het feit dat er bestuurlijke besluiten moeten worden genomen waarin sprake is van een kosten/baten-afweging. Het onderzoek zal worden afgerond in het tweede kwartaal van 2017 en zal leiden tot 25 regiobeelden en een algemeen deel met een landelijk overzicht. Het algemene deel is in eerste aanleg bestemd voor de minister van Veiligheid en Justitie, die op basis hiervan de Tweede Kamer kan informeren. VRT is inmiddels door de inspectie V&J bezocht.

2 Twentse aanpak risicogericht werken

2.1 Drie leidende principes

Op de bestuur Tweedaagse van november 2016 is een van de onderwerpen de Twentse aanpak van risicogericht werken geweest.

De achterliggende gedachte bestaat uit 3 leidende principes:

- Accent verlegd van repressie naar preventie: deze beweging (bekend onder de term 'vlinderdas' of 'voor het vlammetje') is enige jaren geleden ingezet. In een aantal gevallen zal deze nog verder worden doorgevoerd in de komende jaren.
- Risico gestuurde aanpak: de risico's zijn leidend voor het handelen en organiseren. Het betreft hier bijvoorbeeld voorlichting, advisering, toezicht, paraatheid, opleiding, oefenen en preparatie. Afhankelijk van de risico's wordt de verantwoordelijkheid, zowel preventief als repressief, gedeeld tussen brandweer en overige betrokkenen. In feite wordt de risicogerichte aanpak ook toegepast binnen de bedrijfsvoering.
- Twentse aanpak met lokale accenten: waar het mogelijk is wordt (veelal vanuit efficiency) gekozen voor een aanpak op Twentse schaal. De risico's laten dit niet altijd toe. Dan wordt een lokale focus aangebracht om het beoogde veiligheidsniveau te behalen.

De aanpak bestaat uit verschillende stappen.

2.2 In kaart brengen van (brand)risico

Bij de beoordeling van veiligheidsrisico's worden twee vragen gesteld. Wat kan ons overkomen (*natuurbrand, brand in complexe binnenstad, brand in buitengebied, bedrijven met verhoogd risico met straling of chemicaliën, transport over de weg, spoor en water*) en hoe erg is het (*dit gebeurt aan de hand van kenmerken zoals het brandrisico, de wijze van vluchten en de wijze van brandbestrijding*)? Ook de omgeving wordt meegenomen in de beoordeling van het risico (bijvoorbeeld zorg- of onderwijsinstellingen in de buurt van een risico-activiteit).

De risicogerichtheid kan juist in deze periode meer en beter worden toegepast door het gebruik van data-analyses. Gegevens die in de afgelopen jaren zijn verzameld, zowel door de brandweer als gegevens uit andere bronnen, worden digitaal in kaart gebracht, gecombineerd en geanalyseerd. Hierdoor worden patronen zichtbaar die relaties weergeven tussen risico's.

Inventarisatie en analyse van deze gegevens leidt tot een inschatting van de risico's en de gewenste voorbereiding hierop, zowel op preventief al repressief niveau. Dit wordt gedaan op basis van het gegeven $Risico = Kans * Effect$. Het bekende model van de vlinderdas wordt gebruikt om de risico's beheersbaar te maken en houden. 'Voor het vlammetje' ligt de focus vooral op de kans en 'na het vlammetje' op het gevolg van een incident.

2.3 Brandveiligheid

Er zijn verschillende instrumenten die worden toegepast om het brandrisico en de gevolgen van branden te beperken. Het belangrijkste instrument is brandveiligheidsadvies. Advies, toezicht en brandveilig leven worden bijvoorbeeld gegeven aan de gemeente voor aangevraagde (voor brandrisico's relevante) vergunningen of infrastructurele werken van de gemeente. De aanvraag wordt beoordeeld en hierop wordt een advies opgesteld; algemene voorschriften waar het kan, maatwerk waar het nodig is. De situatie in de praktijk wordt beoordeeld door toezichtsbezoeken. Gecontroleerd wordt of de voorschriften worden opgevolgd en of er sprake is van een brandveilige situatie. Ook hier wordt risicogericht opgetreden. Dat vindt plaats door de selectie van objecten, frequentie van bezoeken, en de beoordeling van de brandveiligheid tijdens het toezichtsbezoek (zie onderstaand onder concrete voorbeelden).

Een speciale categorie van vergunningaanvragen betreft de evenementen. Deze zijn ingedeeld in verschillende categorieën, afhankelijk van de risico's. De zwaarste categorie krijgt een integraal veiligheidsadvies waarvan de brandweer onderdeel uitmaakt. Ook hier vindt toezicht plaats, zowel in de opbouwfase als tijdens het evenement.

Een ander belangrijk instrument is voorlichting en instructie over brandveiligheid. Keuze voor het onderwerp, de wijze waarop dit gebeurt en de locatie, wordt gedaan op basis van de risico's en de doelgroep. Van oudsher zijn de gezamenlijke ontruimingsoefeningen (bijvoorbeeld op scholen en in zorginstellingen) bekend. Daarnaast is de brandweer steeds vaker te vinden op lokale evenementen, waar zij voorlichting geeft en demonstraties uitvoert. In 2016 is in het kader van de brandpreventieweken een brandweerbingo voor ouderen uitgevoerd in diverse gemeenten. Op opleidingsinstituten als het ROC en Saxion wordt door onze medewerkers les gegeven in brandveiligheid. Ook is geïntroduceerd, dat na een woningbrand een veiligheidscheck wordt uitgevoerd en een voorlichtingsbijeenkomst plaatsvindt voor de bewoners en omwonenden. In het kader van risicocommunicatie worden activiteiten ontwikkeld, gericht op spoorveiligheid en objecten met complexe risico's. Dit gebeurt vaak niet alleen op gebied van brandveiligheid, maar op gebied van de integrale veiligheid. De omwonenden worden voorgelicht en geïnstrueerd zodat hun handelingsperspectief wordt vergroot.

Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de Risk Factory. Basisschoolkinderen uit de hoogste groepen bezoeken deze nagebootste praktijksituaties die in scenario's met verschillende soorten risico's zijn uitgewerkt. Ze leren risico's in te schatten en leren hoe ze veiligheid in eigen hand kunnen nemen. Het betreft veiligheidsrisico's van zeer uiteenlopende aard, van brand tot verkeer, van alcohol tot internet. In mindere mate bezoekt ook de groep van kwetsbare ouderen de relevante scenario's van de Risk Factory om het handelingsperspectief aan den lijve te ondervinden.

Tenslotte wordt op gemeentelijk beleidsniveau een actieve inbreng van de brandweer gegeven bij het opstellen van het integrale veiligheidsplan. Het geeft de brandweer de mogelijkheid om in een vroeg stadium mee te denken en praten over de veiligheidsthema's die in de betreffende gemeente spelen.

2.4 Repressieve voorbereiding

In het dekkingsplan is de repressieve basisbrandweezorg uitgewerkt met behulp van een kazerneverdeling, wijze van paraatheid en uitrukgebieden voor de tankautosputten en redvoertuigen met operationele grenzen. De organisatie en het personeel worden hier op aangepast en vormen de basis voor de repressieve paraatheid.

Aanvullend worden overige voertuigen en specialismen (tbv hulp- en dienstverlening, ongevallen met gevaarlijke stoffen, duikinzetten, redding van dieren, watertransport, schuimblusvoertuig, voertuigen tbv leiding en coördinatie in crisisorganisatie) geplaatst en ingezet. Voor alle Twentse voertuigen geldt dat er rekening wordt gehouden met de optimale opkomsttijden in relatie tot de kosten/batenafweging en de wijze waarop paraatheid per kazerne wordt georganiseerd. Bij voorzienbare risico's wordt indien relevant de paraatheid aangepast. Dit kan door verplaatsing van voertuigen of oproep van personeel. Een minimum aantal voertuigen is noodzakelijk in Twente om grootschalig te kunnen optreden en gelijktijdig herbezetting met een minimum niveau van aanrijtijden te garanderen in heel Twente.

Sinds de regionalisering is gewerkt aan de verdeling van de voertuigen op een zo efficiënt mogelijke manier op Twentse schaal. Er zijn voertuigen afgestoten (alle tweede tankautosputten) en de overige ondersteunende en specialistische voertuigen zijn herverdeeld. De risico's waren hierbij leidend, en daarnaast is rekening gehouden met het beschikbare personeel, de mogelijkheden van het kazernegedouw en een evenredige verdeling binnen Twente. Hierdoor is een balans bereikt tussen de opkomsttijden en het aantal voertuigen. Enkele voorbeelden:

- Het Twentse schuimblusvoertuig, dat tevens dienst doet als tankwagen, staat centraal in Borne opgesteld. Van hieruit is het in 2016 43 keer ingezet binnen heel Twente.
- De vier hulpverleningsvoertuigen staan langs de Twentse spoor- en rijkswegen en kunnen zo heel Twente bedienen.
- In verschillende kazernes, waaronder die in Almelo worden medewerkers uit andere delen van Twente ingeroosterd ten behoeve van de paraatheid.
- In Tubbergen is voor die gebieden waar de opkomsttijden te hoog zijn gekozen voor gemotiveerd afwijken van gewenste opkomsttijden.

De risicogerichtheid brengt ook met zich mee dat aan de randen van de regio met de aangrenzende regio's en Duitsland afspraken worden gemaakt over de operationele grenzen, waarbij ook daar de snelste opkomsttijd leidend is.

2.5 Twents versus lokaal

Samengevat (en niet uitputtend) kan de verdeling tussen Twentse aanpak en lokale focus als volgt worden weergegeven.

Twentse aanpak	Lokale focus
Leiding en coördinatie	Lokale knelpunten op maat aangepakt
Ondersteuning en logistiek	Brandveiligheid in gemeentelijk IVZ-plan
Kennisverhoging en meer continuïteit door bundeling van personeel	Brandveiligheidsadvisering en toezicht voor lokale objecten in overleg met gemeente
Lokaal experimenteren en Twents toepassen	Oefeningen op basis van lokale objecten en risico's
Efficiëntere inzet van specialistisch materieel	Risicogerichte lokale plaatsing van materieel met regionale inzet
Vrijwilligersagenda	Lokale vrijwilligers geworven, ingezet en gewaardeerd.
Crisisorganisatie	Brandweer zichtbaar in de gemeenschap

3 Concrete uitwerking

In deze paragraaf wordt een aantal concrete ontwikkelingen beschreven, waarbij de risicogerichte aanpak is of wordt toegepast. In bijlage 4 is hiervan een samenvattend overzicht opgenomen.

3.1 Risicogericht toezicht

In een memo die door Brandweer Twente op 21 december 2016 is verstuurd aan het bestuur van VRT is informatie gegeven over de manier waarop de risicogerichte aanpak heeft geleid tot een nieuwe manier van toezicht op brandveiligheid.

3.1.1 Landelijke handhavingsstrategie

In 2017 zullen alle brandveiligheidscontroles (in alle gemeenten) uitgevoerd worden met gebruikmaking van de door gemeenten vastgestelde LHS (landelijke handhavingsstrategie). In deze strategie wordt met behulp van een matrix onder andere gekeken naar het naleefgedrag van de gebruiker om te beoordelen welke zwaarte er gegeven wordt aan een overtreding en welke maatregel daar bij hoort. Deze matrix standaardiseert bij het constateren van een overtreding de wijze waarop hierop gereageerd wordt. De gemeente bepaalt hier als bevoegd gezag de handhaving, en de brandweer geeft in de rol van verlengd lokaal bestuur bij uitgevoerde controles advies op basis van LHS.

3.1.2 Pilot toezichtprofiel

Bij vijf gemeenten (Almelo, Hengelo, Enschede, Hof van Twente en Hellendoorn) wordt in 2017 een pilot uitgevoerd met een nieuw toezichtprofiel. Door de toepassing van dat profiel worden niet meer standaard alleen de objecten met prioriteit 'hoog' gecontroleerd maar kunnen ook objecten met prioriteit 'middel' of 'laag' gecontroleerd worden. Hiervoor is een methodiek ontwikkeld, waarbij een objectenlijst is samengesteld op basis van de gedachte dat de risico's in gebouwen verdeeld worden in primair en secundair.

Primaire risico's worden bepaald door het gebouw als zodanig in samenhang met de omstandigheden van verblijf, aangevuld met de statistische informatie over opkomsttijden en brandincidenten.

Secundaire risico komen voort vanuit het gebruik (naleefgedrag) en de mate van versterking van de verdedigingslijnies (oorzaak- en effectbestrijding bij brand) bij de kwetsbare groepen.

De primaire- en secundaire risico's bepalen uiteindelijk de reguliere toezichtcyclus van brandweer en daarmee dus ook de objectenlijst die wij hanteren bij het uitvoeren van onze controles.

De pilot wordt geëvalueerd, waarna een besluit zal worden genomen over de wijze van vervolg.

3.1.3 Toezicht gemeente Oldenzaal

Tijdens de regionalisering heeft Oldenzaal aangegeven zelf het brandveiligheidstoezicht te willen uitvoeren, in tegenstelling tot de overige Twentse gemeenten, die deze taak aan Brandweer Twente hebben overgedragen. Binnenkort worden gesprekken gevoerd om te onderzoeken of deze taak bij de brandweer kan worden belegd.

3.2 Gemotiveerd afwijken (waaronder knelpunt Tubbergen)

Aanleiding voor de ontwikkeling van een methodiek voor gemotiveerd afwijken van de gewenste opkomsttijden was het knelpunt uit het dekkingsplan betreffende de opkomsttijd van Tubbergen. Oorzaak van deze opkomsttijd ligt vooral in geografische factoren, veel buitengebied met daarin een aantal woonkernen en bovendien de grootste gemeente qua oppervlakte. Deze woonkernen zijn te klein om hier separate kazernes te plaatsen (kosten/baten) en een andere organisatievorm geeft ook niet het gewenste resultaat. Omliggende kazernes uit andere gemeenten bedienen een belangrijk deel van de gemeente Tubbergen.

Mede vanwege een kosten/baten-afweging moet de oplossing voor verdere verbetering vooral gezocht worden in de voorkant van de keten: brandpreventie en de winst zoeken in zwakke schakels. Hiertoe is begin 2015 een pilot gestart in Tubbergen, waarbij is gewerkt met een risicoscan die een onderbouwing geeft voor het beargumenteerd afwijken. De pilot is succesvol afgerond en de onderstaande doelgerichte aanpak wordt in Tubbergen ingevoerd:

- Het achterhalen van de risicoperceptie, het brandveiligheidsbewustzijn en de behoefte aan voorlichting.

- Het inzetten van de Risk Factory voor verschillende doelgroepen.
- Onderzoek verrichten naar de mogelijkheden om sensoren toe te passen voor detectie van potentiële brandsituaties en snellere detectie van brand.
- Een betere bluswatervoorziening realiseren in het buitengebied, door middel van het positioneren van een tankwagen.
- De bekendheid van de brandweer met markante objecten in Tubbergen verbeteren door risicogericht te oefenen en eventueel aanwezige planvorming te actualiseren.
- In de advisering van de brandweer voor het buitengebied de nadruk leggen op de toepassing van onbrandbare en brandvertragende materialen.
- Risicogericht toezicht toepassen op objecten, hierdoor wordt er meer nadruk gelegd op een veilige ontvluchting bij brand of een betere beheersing van brand door bouwkundige maatregelen.
- Op vrijwillige basis objecten vanuit het scenario denken benaderen en gezamenlijk kijken naar mogelijkheden om de brandveiligheidssituatie te verbeteren.

De volledige aanpak is op 10 mei 2016 in de raadscommissie aangeboden aan het bestuur van Tubbergen.

Nu de methodiek van de risicoscan voor gebieds- en objectgerichte risico's in Tubbergen succesvol is afgerond, wordt er een Quick Scan voor heel Twente ontwikkeld. Bij de Quick Scan wordt een aantal kenmerken in beeld gebracht en is een methodiek ontwikkeld om met een snelle manier het niveau van brandveiligheid in kaart te brengen. Hierbij ligt de focus op verschillende stadia van een brandontwikkeling (van brand van een voorwerp tot brand buiten een gebouw). Dit wordt verder toegelicht aan de hand van het cascademodel.

Aan de hand van de resultaten van de Quick Scan wordt bepaald of het gerechtvaardigd is om een nadere tijdrovende analyse zoals in Tubbergen uit te voeren. Deze analyse leidt dan ook tot vaststellen of er generieke of specifieke maatregelen noodzakelijk zijn. Meer informatie is te vinden in bijlage 1.

De planning voor het afronden van het definitieve format van de Quick Scan staat voor het tweede kwartaal van 2017. De diepgaande analyses zullen in 2018 plaatsvinden. De voorgestelde maatregelen worden in overleg met de gemeenten ingepland in de periode vanaf 2017 tot en met 2020. Het bestuur wordt gevraagd om kennis te nemen van de pilot Tubbergen en de werkwijze van de Quick Scan en medewerking te verlenen vanuit de gemeentelijke organisaties.

3.3 Organisatievorm binnen kazernes (waaronder knelpunten Almelo, Hengelo en Oldenzaal)

Voor zowel Almelo als Hengelo is in het dekkingsplan een knelpunt vastgesteld. Voor beide gemeenten is de opkomsttijd in de avonduren en weekenden langer dan gewenst. De knelpunten worden afzonderlijk van elkaar aangepakt.

3.3.1 Piketten (taakstellende maatregelen)

Brandweer Twente wil voor de basisbrandweerzorg toe naar twee organisatievormen, namelijk kazerneringsdiensten (met verschillende roosters) en vrije instroom van vrijwilligers. Het gebruik van piketdiensten, waarbij de vrijwillige medewerkers in het uitrukgebied geconsigneerd zijn om te worden opgeroepen om naar de kazerne te komen, wordt tot een minimum beperkt. Het zal in de toekomst beperkt blijven tot risicovolle situaties met betrekking tot een aantal functies of tijdstippen (bijv. vakanties) om de paraatheid te kunnen garanderen. De praktijk heeft geleerd dat piket voor vrijwilligers niet leidt tot een snellere uitruk en dat de inspanningen om een piketrooster gevuld te krijgen hoog zijn. Er heeft daarom een kosten/baten-afweging plaatsgevonden waarbij de voorkeur wordt gegeven aan vrije instroom. Vrije instroom geeft geen 100% opkomstgarantie. Die is alleen te verkrijgen met beroepsmedewerkers. Vanwege de hogere kosten wordt deze organisatievorm alleen toegepast in de stedelijke gebieden Enschede, Hengelo en Almelo.

3.3.2 Knelpunt Almelo

In Almelo was tijdens werkdagen een beroepsbezetting beschikbaar die volgens berekeningen, dus theoretisch, een dekking van 85% haalde. Echter, in de avonden en weekenden was er een piketvorm op twee buitenposten (Noord en Zuid) waarbij de vrijwilligers van huis moesten komen. Zij behaalden een theoretische dekking van 48%. Het regionale gemiddelde lag rond de 78%.

Om de opkomsttijden te verbeteren is per september 2014 besloten een pilot 'kazernering' te starten. In deze pilot waren er in de centrumkazerne 24 uur per dag, 7 dagen per week, acht brandweermensen aanwezig om zo de dekking te verbeteren. De kazernes in Almelo Noord en Zuid zijn hiermee komen te vervallen.

Na het afsluiten van de pilot 'kazernering' kan er geconcludeerd worden dat er een sterke verbetering van de repressieve prestaties zichtbaar is. De kosten zijn volgens het uitgangspunt gelijk gebleven tijdens de pilot. Ook hiervoor kan gesteld

worden dat de beschikbaarheid en flexibiliteit hierin vergelijkbaar is met de situatie voor de kazernerij. De pilot is positief afgesloten en na instemming van de ondernemingsraad is inmiddels overgegaan tot kazernerij. Kazernerij in Almelo leidt tot meer veiligheid voor hetzelfde budget. Onafhankelijk van de kazernerij is de kazerne in Almelo verouderd en voldoet niet meer; er wordt onderzoek uitgevoerd naar ver-, her- of nieuwbouw van de kazerne.

3.3.3 Knelpunt Hengelo

Hengelo kent tijdens werkdagen overdag een beroepsbezetting die een theoretische dekking behaalt van 77%. In de avonden en in het weekend heeft Hengelo een piketvorm op twee posten (Noord en Centrum) waarbij de vrijwilligers van huis moeten komen. In het weekend en de avonden wordt een theoretische dekking behaald van 52%. Eind 2016 is een onderzoek gestart om te bekijken welke mogelijkheden er zijn om de opkomsttijden te verbeteren. De ervaringen in Almelo mbt kazernerij worden in dit onderzoek meegenomen, naast andere mogelijke oplossingen.

3.3.4 Knelpunt Oldenzaal

Het knelpunt met betrekking tot de dekking in Oldenzaal ligt met name in de bereikbaarheid van de kazerne. Hemelsbreed wonen de vrijwilligers dicht genoeg bij de kazerne, maar de bereikbaarheid is een knelpunt. Hierdoor gaat er relatief veel tijd verloren met het bereiken van de kazerne, wat bijdraagt aan het niet altijd halen van de wettelijke opkomsttijden. Er is gekeken in hoeverre een aanpassing van de infrastructuur binnen Oldenzaal zou kunnen bijdragen aan een verlaging van de opkomsttijd. Theoretisch is dit mogelijk, maar hier zijn hoge kosten mee gemoeid. Daarom wordt nu onderzocht of bemensing van de kazerne overdag haalbaar is en gaat leiden tot de gewenste resultaten in opkomsttijd.

3.3.5 Werving vrijwilligers

Jaarlijks wordt een wervingscampagne georganiseerd om nieuwe vrijwilligers aan te trekken. Deze campagne is Twents georganiseerd, waarbij per kazerne wordt bekeken of er behoefte is aan nieuwe vrijwilligers. Dit kan zijn vanwege toekomstig verloop (veelal door leeftijd of beschikbaarheid) of een bestaande behoefte aan meer vrijwilligers. Het aantal vrijwilligers is afgestemd op het aantal en soort voertuigen in de kazerne en de beschikbaarheid van de vrijwilligers op de verschillende tijdstippen. Overigens heeft een aantal kazernes meer vrijwilligers dan strikt noodzakelijk; per kazerne wordt goed gekeken wat nodig is.

De Twentse wervingscampagne wordt aangevuld met lokale initiatieven, om de plaatselijke bevolking beter te bereiken. Dit kan gedaan worden via de ondernemers (zoals bijvoorbeeld in Haaksbergen in 2016 is gedaan) of door potentiële kandidaten persoonlijk te benaderen (zoals Ootmarsum in 2016 brieven heeft rondgebracht). Hierin kan een rol weggelegd zijn voor het lokale brandweerkorps, maar ook voor de gemeentelijke organisatie.

3.4 Variabele voertuigbezetting

De pilot van variabele voertuigbezetting (Wet veiligheidsregio's, Artikel 3.1.5, Lid 1) is een antwoord op de vraag naar 'slimme repressie'. In deze pilot is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om met een andere bezetting dan de standaard van zes personen in een tankautospuiterij uit te rukken met behoud van het niveau van brandweerbepaling en de veiligheid en gezondheid van personeel. Zoals het landelijk kader ook al aangeeft is het toepassen van variabele voertuigbezetting niet bedoeld als bezuinigingsmaatregel. In bijlage 2 is er extra informatie opgenomen. Centraal in de aanpak staat dat vooraf de risico's van brandscenario's zijn ingeschat. Aan de hand hiervan is bij een beperkt aantal scenario's een alternatieve voertuigbezetting voorgesteld. Deze bezettingen zijn in de pilot getest. De pilot is positief afgerond en de OR heeft op 28 januari 2016 geadviseerd om over te gaan tot structurele invoering van variabele voertuigbezetting bij brand. Alle brandweerkorpsen hebben nu de gelegenheid om gebruik te maken van de variabele voertuigbezetting, mits ze hiervoor opgeleid zijn. Daar waar in het verleden niet uitgerukt kon worden in verband met 'krapte' in de manschappen is er nu wel de mogelijkheid om op een veilige en verantwoorde manier uit te rukken en hulp te bieden. Dit heeft een positief effect op de opkomsttijden. Momenteel wordt variabele voertuigbezetting alleen toegepast bij brand, maar mogelijk kan dit in de toekomst ook worden toegepast bij andere soortige incidenten (zoals hulpverlening en IBGS (IncidentBestrijding Gevaarlijke Stoffen)). Dit zal dan op dezelfde zorgvuldige manier worden onderzocht en ingevoerd.

Het bestuur van Veiligheidsregio Twente wordt gevraagd om in te stemmen met het structureel invoeren van de mogelijkheid om gebruik te maken van variabele voertuigbezetting voor verschillende soorten inzetten onder de volgende voorwaarden:

- Het voldoen aan de geldende landelijke richtlijnen (bijv. vanuit ministerie, Veiligheidsberaad of Raad van Brandweercommandanten)
- Het gebruik enkel door getrainde en vakbekwame teams

- De besluit bevelvoerder per situatie of het verantwoord is
- Het uitvoeren van voorafgaand onderzoek bij uitbreiding van toepassingen
- Het doorlopen van advies- en instemmingsprocedures volgens de regels van de Wet op de Ondernemingsraden

3.5 Vervanging voertuigen

Ook bij vervanging van voertuigen wordt een risicogerichte aanpak toegepast. Aan de hand van de geïdentificeerde risico's en in het verleden opgetreden ongevallen en incidenten worden de meest risicovolle locaties en situaties vastgesteld. Bekeken wordt hoe met een minimum (kosten/baten) aan voertuigen de gewenste opkomst- en inzetijd kan worden behaald vanuit een aantal centrale locaties in Twente. Bij de aanbesteding van de voertuigen wordt prioriteit gegeven aan de functionaliteit; de mogelijke leveranciers wordt aan de hand van een aantal relevante scenario's gevraagd praktijktesten uit te voeren. Deze testen zijn geselecteerd op de risico's en de te verwachte taken.

3.5.1 Redvoertuigen (taakstellende maatregel)

Deze aanpak is toegepast bij de aanschaf van nieuwe redvoertuigen.

Om de risico's te kunnen bepalen, zijn eerst de wettelijke taken vastgesteld. Resultaat hiervan is dat de woningen in de dichte binnensteden en portiekwoningen/wonen boven winkel maatgevend zijn voor redding. Het blussen op hoogte met behulp van de monitor van een redvoertuig gebeurt met name bij de grotere branden en schoorsteenbranden. Grote branden vinden vooral in industriële objecten plaats, schoorsteenbranden bij woningen.

De relevantie scenario's voor de praktijktesten zijn hierop afgestemd. Dit heeft er toe geleid dat twee soorten voertuigen zijn geselecteerd: autoladders met knikarm en een hoogwerker. Voor heel Twente zal worden gewerkt met 5 autoladders/hoogwerkers op een vaste locatie en een extra hoogwerker die geplaatst wordt in een van de grote steden. Dit aantal is een vermindering van 2 redvoertuigen sinds de efficiencyroute en heeft daarmee een positief effect op de lopende taakstelling. Door de plaatsing van voertuigen in vijf gemeenten en een extra voertuig voor (blus)assistentie wordt de gewenste opkomst- en inzetijd behaald. In bijlage 3 wordt een en ander toegelicht.

Het bestuur wordt gevraagd om in te stemmen met het aanwijzen van portiekwoningen/portiekwoningen met een enkele vluchtweg als relevante objecten waarvoor redding moet worden geborgd. Een concentratie van deze woningen bevindt zich in Enschede, Almelo, Hengelo en Oldenzaal. Voor deze woningen is de opkomsttijd gelijk aan die van de eerste tankaut.

Ten behoeve van grootschalig optreden wordt het redvoertuig ingezet als blusplatform. Hiervoor is de opkomsttijd gelijk aan die van het eerste peleton en bedraagt maximaal 30 minuten.

3.5.2 Toekomstbestendige bluswatervoorziening

Ook voor de vervanging van andere voertuigen zal deze aanpak worden gevolgd. Een voorbeeld hiervan is de wijze waarop de vervanging van natuurbrandvoertuigen gezamenlijk wordt aangepakt met die van de tankwagens en watertransportvoertuigen. Een aantal van deze voertuigen is afgeschreven en staat op het punt om vervangen te worden. Daarnaast is de bluswatervoorziening in het buitengebied veelal niet voldoende is. Ook in de binnensteden is een ontwikkeling gaande met betrekking tot het drinkwaternet, dat nu gebruikt wordt als bluswatervoorziening, die maakt dat het zinvol is om voorbereid te zijn op alternatieve bronnen van bluswater. Bekeken wordt aan welke eisen de nieuwe voertuigen moeten voldoen om hun taak volgens de moderne inzichten en ontwikkelingen te kunnen uitvoeren. Hierbij wordt risicogericht gekeken naar de optimale oplossing binnen Twente.

3.6 Ontwikkelingen kazernesgebouwen (waaronder knelpunt Haaksbergen)

Bij de regionalisering zijn de kazernes in eigendom overgegaan naar Brandweer Twente. Een aantal van deze gebouwen was ten tijde van de overdracht al toe aan vernieuwing. Opties hiervoor zijn verbouwen, herbouwen of verplaatsen en nieuw bouwen. Bij de afweging van deze mogelijkheden wordt de opkomsttijd van de huidige locatie meegenomen. Door verplaatsing kan in bepaalde situaties een verbetering worden gerealiseerd.

3.6.1 Knelpunt Haaksbergen

Haaksbergen kent in zowel de dag- als nachtsituatie een opkomst door middel van een piket vanuit de huis/werk locatie. De gemiddelde theoretische dekking lag in Haaksbergen rond de 50%, dit ligt ver onder het regionale gemiddelde. De reden van deze "lage" dekking is voornamelijk de ligging van de kazerne ten opzichte van de omgeving en ten opzichte van de vrijwilligers. Inmiddels is in Haaksbergen de nieuwbouw op een geschiktere locatie gerealiseerd. Bij het verplaatsen van de kazerne richting de "nieuwe" locatie is een verbetering bij dezelfde organisatievorm te realiseren van

ongeveer 25%. Het gaat hier om een verbetering van ongeveer 3.000 objecten. De nieuwe kazerne is op een nieuwe centralere locatie (Parallelweg 2) in gebruik genomen. De berekende opkomsttijden zijn hiermee verbeterd; de periode is te kort om betrouwbare uitspraken te doen over de praktijk.

3.6.2 Kazerne Glanerbrug

Ook in Glanerbrug is onderzoek uitgevoerd naar de kazerne. Het aantal inzetten vanuit deze kazerne is de laatste jaren dalende, waarbij er gemiddeld in de laatste 5 jaar minder dan 100 inzetten per jaar zijn geweest. De opkomsttijd is hierbij veelal te hoog en vooral in de dagsituatie komt het regelmatig voor dat de tankautospuit niet kan uitrukken vanwege gebrek aan personeel. Dit ondanks het feit dat Glanerbrug een piketregeling kent.

Sluiting van de kazerne is geen optie, omdat dan niet alle woningen binnen 8 minuten opkomsttijd kunnen worden bereikt. Bovendien is er een groep van ca. 25 vrijwilligers, die zich inzet voor de lokale paraatheid.

De kazerne zelf is een gebouw uit 1950 dat verouderd is en arbo-technisch gezien niet meer voldoet. Er wordt onderzoek gedaan naar mogelijkheden voor ver- of herbouw, maar ook nieuwbouw op een locatie minder dicht bij de Duitse grens is een optie.

3.6.3 Kazerne Hellendoorn

De kazerne in Hellendoorn is verouderd. Met de werkwijze van schoonwerken (zie 3.10) is er onvoldoende kleed- en wasruimte. Ook de stallingsvoorziening is te beperkt. Er wordt bekeken of verbouw mogelijk is, of dat een alternatieve locaties zal moeten worden gezocht. In 2017 zal hierover meer duidelijkheid komen.

3.7 Sleutelbuizen en -kluizen

Momenteel kennen we toetredingssystemen van specifieke risicovolle objecten in verschillende vormen. We onderscheiden de automatisch ontgrendelde brandweeringang, de toetreding via een sleutelhouder, de inbraakplaats en sleutelbuizen en -kluizen. Met name deze laatste groep vormt een aandachtspunt vanwege de diversiteit in sleutelsystemen binnen onze regio. Elke gemeente kent haar eigen sleutel, wat het inzetten van voertuigen buiten de operationele grenzen belemmert. Dit komt omdat voertuigen enkel beschikken over de sleutel welke toepasbaar is binnen de eigen operationele grenzen. Het inzetten van voertuigen buiten de operationele grenzen komt in de toekomst steeds meer voor in het kader van de uitrol van de Twentse aanpak. Dit maakt het noodzakelijk om over te stappen naar één uniforme werkwijze met betrekking tot gebouwtoetreding.

Brandweer Twente kiest ervoor om, conform landelijke lijn, brandweer sleutelsystemen te beëindigen. Wettelijk gezien (Bouwbesluit, art. 6.36) bestaat er slechts een verplichting om toetreding te faciliteren als het gebouw voorzien is van een directe doormelding naar de Regionale Alarm Centrale (RAC). Vanwege, onder andere, het project STOOM is dit aantal aanzienlijk afgenomen.

Van de 1330 panden met een sleutelbuis/ -kluis hebben er op basis van de geïdentificeerde risico's nog maar 315 een verplichte directe doormelding naar de RAC (openbaar meldsysteem). Kijkend naar de wettelijke verplichting gesteld in het bouwbesluit kunnen er dus 1015 sleutelbuizen/ -kluizen afgesloten worden van het brandweer sluitplan. Voor deze objecten wordt de verantwoordelijkheid voor bereikbaarheid en toegang neergelegd bij de gebruiker/eigenaar van het betreffende object.

Voor de overige 315 objecten blijft een automatische brandmeldinstallatie met doormelding voorgeschreven. Deze objecten zijn zoals hierboven aangegeven verplicht toetreding voor de brandweer te faciliteren doormiddel van een automatische ontgrendeling van de brandweeringang of anderszins in overleg met de brandweer. Als alternatieven geeft brandweer Twente de mogelijkheid tot toegang middels een sleutelhouder of via een inbraakplaats.

Afbouw zal gefaseerd plaatsvinden. Het bestuur zal hierover verder worden geïnformeerd.

3.8 Risicogerichte innovaties

Twente is een innovatieve regio en Brandweer Twente een innovatieve organisatie. Innovatie is echter geen doel op zich; het wordt ingezet om de veiligheid te verhogen. Het gaat hierbij om veiligheid van burgers, bedrijven en medewerkers.

Voorbeelden van innovaties voor burgers zijn het gebruik van de Risk Factory voor voorlichting en instructie en het convenant dat is afgesloten met Geas om het risico op koolmonoxidevergiftiging te verminderen.

Ook het recent gebouwde brandonderzoekgebouw dat in 2016 is opgeleverd draagt bij aan een verbetering van de veiligheid. Door onderzoek te verrichten naar oorzaken en gevolgen van branden kan de preventie worden verbeterd.

Met de inzet van drones kunnen we een zicht krijgen op een brand of ander soort incident, waar dat anders niet mogelijk was geweest. Op deze manier kunnen we doel- en risicogerichter optreden.

Voor onze medewerkers worden innovaties toegepast bij het oefenen. Het nieuw opgeleverde oefengebouw is zodanig opgebouwd dat verschillende soorten branden (hout, gas, olie gestookt) kunnen worden beoefend in objecten van verschillende bouw. Dit leert de repressieve medewerkers om meer risicogericht te kunnen oefenen en inzetten. Ook een virtuele oefenomgeving waaraan gewerkt wordt draagt hieraan bij.

Daarnaast wordt gewerkt aan een persoonsgebonden systeem (MoSes), waarmee de locatie, hartslag, temperatuur en andere parameters zichtbaar zijn van de ingezette medewerkers. Onder andere risico's op onderkoeling of oververhitting nemen hiermee af.

3.9 Beschikbaarheid actuele informatie

Situaties veranderen en risico's dus ook. Omdat de risico's wijzigen, moet Brandweer Twente zich hierop aanpassen. Om de veranderingen tijdig waar te nemen is data-analyse cruciaal. Zo is immers een grote hoeveelheid gegevens binnen korte tijd te beoordelen en kan proactief worden gehandeld. Wat nu nog handmatig gebeurt, en dus persoonsafhankelijk is, kan straks digitaal en automatisch. Aan deze ontwikkeling wordt door Brandweer Twente gewerkt en de eerste resultaten hiervan zijn getoond aan de bestuurders tijdens de tweedaagse van november 2016.

Op basis van deze digitale geanalyseerde gegevens zijn geautomatiseerde rapportages te maken. Te denken valt aan digitale bestuursrapportages die de huidige kwartaalrapportages deels zullen vervangen. Een andere toepassing waar aan gewerkt wordt is een digitaal dekkingplan. Hiermee zal naar verwachting het dekkingplan in de huidige vorm op termijn verdwijnen en vervangen worden door een kaart waarin de actuele situatie (bijvoorbeeld evenementen, vakantieperiodes, droogte) is verwerkt. De uitgangspunten en randvoorwaarden waarmee de afwegingen worden gemaakt voor aanpassingen in de dekking naar aanleiding van de actuele situatie worden vooraf aan het bestuur voorgelegd.

4 Relatie met begroting VRT

Op 29 juni 2015 heeft het AB besloten om de zogenaamde Cebeon-systematiek in te voeren als grondslag voor de verdeling van de gemeentelijke bijdrage. Dit om verschillende redenen:

- De oude verdeelsleutel zat vast aan in het verleden gemaakte keuzes over de gemeentelijke brandweer. Dit terwijl Brandweer Twente v.a. 2013 zich in snel tempo heeft doorontwikkeld op basis van de eerder genoemde leidende principes: Twents waar het kan en zoveel mogelijk risicogestuurd.
- De oude verdeelsleutel was op onderdelen niet fair: zo deden gemeenten in ongelijke mate beroep op bijstand van omliggende gemeenten en werden de kosten van (bovenlokale) specialistische taken grotendeels niet verrekend.
- De nieuwe verdeelsleutel (Cebeon) is risicogerelateerd en sluit daarmee aan op de hier beschreven risicogestuurde aanpak.

De genoemde leidende principes zijn ook om redenen van meer efficiency als basis genomen. In het besluit tot regionalisering van de brandweertaken is een meerjarige bezuinigingsoperatie afgesproken. De besparingsmogelijkheden die ontstaan bij een dergelijk traject van regionalisering zijn verzilverd, maar niet zonder inspanning. Vandaar de noodzaak van deze principes: de focus op risicosturing leidt tot een meer doeltreffende inzet van middelen. De Twentse scope neemt sub-optimaliteit weg.

Bij de invoering van de Cebeon-sleutel is afgesproken om te streven naar vergelijkbare maatregelen bij vergelijkbare risico's. Dit is **niet** ingegeven door besparingsmotieven. Het besluit is genomen om het belang te benadrukken dat met de nieuwe financieringswijze er een opgave ligt om de gemeentelijke bijdrage voor brandweertaken regiobreed evenwichtig in te zetten. Het besluit behelst dus geen reductie, maar eventuele herschikking van middelen. Dergelijke effecten zijn moeilijk te kwantificeren, omdat verschuiving van middelen niet administratief is vast te leggen, zeker niet als ze geografisch van aard zijn.

Het vorige hoofdstuk ging in op verschillende onderwerpen rondom het thema risicogerichte brandweezorg. Niet alle genoemde onderwerpen zijn in financiële zin van betekenis. De navolgende onderwerpen beperken zich tot de maatregelen die wel een besparing of herallocatie van middelen teweeg hebben gebracht.

Pilot toezichtprofiel (3.1.2)

In de pilot verschuift de aandacht naar de grotere risico's. Op dit moment wordt dit toegepast bij de pilotgemeenten Almelo, Hengelo, Enschede, Hof van Twente en Hellendoorn, maar bij succes kan dit in de toekomst kan bij alle gemeenten worden toegepast. Bijgevolg hiervan (tenminste als de pilot wordt omgezet in staand beleid) is een verschuiving van de inzet van capaciteit, afhankelijk van waar deze zich bevinden.

Financiële consequentie: Herschikking

Toezicht Oldenzaal (3.1.3)

Tijdens de regionalisering heeft Oldenzaal aangegeven zelf het brandveiligheidstoezicht te willen uitvoeren. De nieuwe verdeelsleutel is niet ingericht op maatwerk, maar gaat uit van collectieve financiering. Inmiddels worden gesprekken gevoerd om deze taak bij de brandweer onder te brengen in het collectief.

Financiële consequentie: Herschikking

Gemotiveerd afwijken Tubbergen en uitvoering quick scan voor soortgelijke gebieden (3.2)

Op grond van kosten-baten afwegingen wordt de dienstverlening in de richting van gemeente Tubbergen (en eventuele andere gebieden met relatief lange opkomsttijden) vooral geïntensiveerd aan de voorkant van de veiligheidsketen. Deze intensivering vraagt om menskracht die binnen de staande organisatie wordt geleverd.

De Quick Scan en hieruit voortkomende verdiepende analyses vragen eveneens om een extra personele inspanning die wordt geleverd voor soortgelijke gebieden in Twente.

Financiële consequentie: Herschikking

Organisatievorm: afbouw piketten Enschede (3.3.1)

Als onderdeel van bezuinigingsoperatie is op 15 februari 2015 besloten tot afbouw van de gegarandeerde opkomst via piket in de vrijwillige kazernes van Enschede. De maatregel is tot op heden deels geëffectueerd.

Financiële consequentie: Besparing

Organisatievorm: kazernering als mogelijke oplossing voor Hengelo / Oldenzaal (3.3.2 - 3.3.4)

De genoemde knelpuntlocaties dienen nog op financiële haalbaarheid te worden getoetst, maar vragen mogelijk om een extra lokale investering die noopt tot herschikking van middelen.

Kazernering in Almelo kon vanwege de specifieke lokale situatie (3 kazernes, waarvan 2 kazernes alleen in de nachtsituatie) zonder wezenlijke herallocatie van middelen worden ingevoerd.

Financiële consequentie: Herschikking

Herpositionering van materieel (van Enschede naar Borne) (3.5.1)

Op 15 december 2014 heeft het AB besloten als onderdeel van het bezuinigingspakket tot reductie van het wagenpark. Het materieel is in de hele regio verminderd. Maar door een slimme herpositionering van het materieel (waaronder de verplaatsing van het schuimspecialisme van Enschede naar Borne) kon deze bezuiniging vanuit repressief oogpunt verantwoord worden doorgevoerd.

Financiële consequentie: Besparing en Herschikking

Toekomstbestendige bluswatervoorziening (3.5.2)

Dit traject betekent mogelijk een investeringsimpuls in het materieel dat voornamelijk in het buitengebied zal worden ingezet. De financiële mogelijkheden hiertoe worden momenteel verkend.

Financiële consequentie: Herschikking

Herpositionering kazernes (Haaksbergen, Glanerbrug, Hellendoorn en Almelo) (3.6)

De nieuwe kazerne in Haaksbergen leidt vooral tot verbetering van de dekking. De middeleninzet blijft ongewijzigd. Niettemin staan in navolging van de nieuwbouw in Haaksbergen ook andere nieuwbouwprojecten op stapel. Daarvan is inmiddels bekend dat de vervangingsinvesteringsruimte niet toereikend is.

Momenteel worden de mogelijkheden verkend om deze noodzakelijke lokale investeringen te kunnen doen. Het vrijspelen van gelden om deze nieuwbouwprojecten te realiseren betekent ook een vorm van herallocatie van middelen.

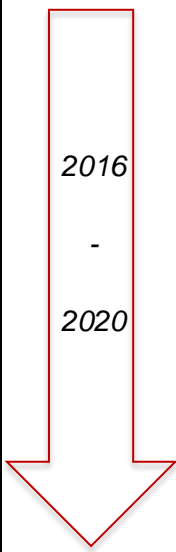
Financiële consequentie: Mogelijke herschikking

Samenvattend

Dit overzicht laat zien dat in de afgelopen periode middelen op onderdelen lokaal zijn vrijgespeeld en herbelegd. De aanpassingen in het uitgavenpatroon zijn geen exacte uitvloeisel van maar liggen wel in lijn met het streven om te komen tot meer evenwichtigheid in de levering van kosteneffectieve brandweezorg binnen de regio. Dit streven is overigens nooit voltooid. Er zullen altijd verschillen in het niveau van dienstverlening blijven bestaan, omdat ook risico's verschillen. Van belang is echter dat Brandweer Twente blijft werken aan nivellering van deze verschillen door vanuit een analyse van "knellende dienstverlening" gericht te werken aan verbetering. Eigenlijk een meer dan vanzelfsprekend uitgangspunt.

5 Planning en vervolgproces

In de afgelopen periode is er gewerkt aan de knelpunten die beschreven zijn in het dekkingsplan. Momenteel zijn we nog bezig met het oplossen van een deel van de knelpunten, zoals in bovenstaande tekst beschreven is. Naast de huidige aanpak voor deze knelpunten en het sturen op risicogerichte brandweerzorg, is er ook een agenda voor de toekomst. Deze agenda voor risicogerichte brandweerzorg loopt tot 2020. In de agenda wordt onderscheid gemaakt tussen de landelijke, regionale en gemeentelijke ontwikkelingen.

Jaren	Fase	Landelijk	Regionaal	Gemeentelijk	
	Afgerond tot en met 2016	Monitoren van ontwikkelingen wet Veiligheids-regio's en gebiedsgerichte opkomstijden.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Afronden implementatie efficiencyroute. 2. Knelpunten dekkingsplan afronden. 3. Opzetten BI voor risicoprofiel 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analyses maken van en communicatie over prestaties. 2. Oriëntatie bij gemeente op brandweerzorg in integrale veiligheidsplannen 	
	Voortgangsnotitie Risicogerichte brandweerzorg				
	Lopend: 2017 en 2018	Monitoren van ontwikkelingen wet Veiligheids-regio's en gebiedsgerichte opkomstijden.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Actueel brandrisico-profiel o.b.v. principes Business Intelligence 2. Risicogericht toezicht (LHS en toezichtprofiel in 2017) 3. Afronden Quick Scan gemotiveerd afwijken; doorlichting voor die locaties die nodig zijn, 4. Uitvoering onderzoek naar toekomstbestendige bluswatervoorziening 5. Informatie prestaties brandweer inzichtelijk voor burgers. 	<ol style="list-style-type: none"> 6. Brandveiligheid verweven in Integrale veiligheidsplannen 7. Overeenkomsten met gemeenten over vaste afspraken bezoek van basisscholen aan Risk Factory 8. Werving vrijwilligers meer actieve inzet van kazerne en gemeente 9. Verdere invulling risicogerichtheid van oefeningen; beoefenen van lokale risico's 10. Aanpakken knelpunt Oldenzaal 	
Afrondende fase 2019 en 2020	Eventuele wetswijziging met betrekking tot de opkomstijden.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Geactualiseerd risicogericht dekkingsplan, gericht op voor en na het vlammetje (vlinderdas), dynamische en digitaal beschikbaar 2. Relevante toename van aantal groepen kwetsbare ouderen dat Risk Factory bezoekt 3. Uitbreiden data-analyse tot vast onderdeel van de bedrijfsvoering, zowel op preventief als repressief gebied 	<ol style="list-style-type: none"> 4. In elke Twentse gemeente brandweerzorg in relatie tot brandveiligheidsrisico's 5. Afbouwen overbodige piketregelingen 6. Optimale paraatheid in elke Twentse kazerne 7. Nav quick scan en doorlichting gemotiveerd afwijken doorvoeren van generieke en specifieke preventieve maatregelen waar nodig. 		

Bijlage 1 Gemotiveerd afwijken

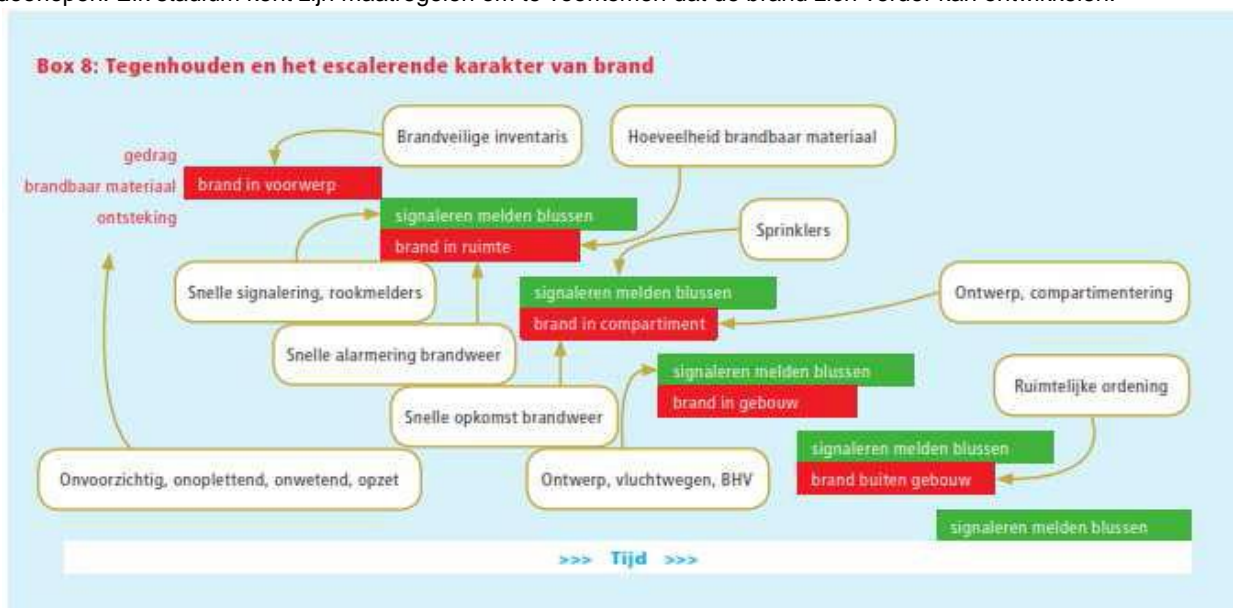
Methodiek gemotiveerd afwijken

De gemeente Tubbergen is ten aanzien van opkomsttijden als knelpunt aangemerkt in het Dekkingsplan Brandweer Twente 2015. Daarom is in 2015 de pilot Gemotiveerd Afwijken Tubbergen uitgevoerd. Met de pilot beoogt Brandweer Twente op een verantwoorde wijze om te gaan met de langere opkomsttijden in Tubbergen. De pilot had tevens als doel een methodiek te ontwikkelen en deze methodiek te toetsen om invulling te geven aan gemotiveerd afwijken, zoals opgenomen in het Besluit Veiligheidsregio's.

Door een expertgroep met medewerkers van zowel Brandweer Twente als Gemeente Tubbergen is het gebied geanalyseerd vanuit de invalshoeken mens, omgeving, gebouw, brand en interventie. Door deze invalshoeken te beschouwen ontstaat een integraal beeld van brandveiligheid in Tubbergen. Meest in het oog springende conclusie is de constatering dat met name het buitengebied in Tubbergen vaak met brand geconfronteerd wordt.

Aanbevelingen zijn gericht op de conclusies en bestrijken het volledige spectrum van de veiligheidsketen. Hierbij is gebruik gemaakt van het cascademodel.

Het cascademodel geeft inzicht in het escalerende karakter van brand en geeft houvast om zwakke plekken te herkennen. Brand begint altijd klein, maar wordt steeds groter en ontwikkelt in de tijd steeds sneller. In de ontwikkeling van een brand kunnen meerdere stadia worden onderscheiden. Figuur 1 geeft weer welke stadia een brand kan doorlopen. Elk stadium kent zijn maatregelen om te voorkomen dat de brand zich verder kan ontwikkelen.

Figuur 1

Binnen de pilot in gemeente Tubbergen werd getracht proportionele maatregelen te treffen die ingrijpen op de overgangen in het cascademodel:

- Brand in voorwerp (voorkomen): voorlichting aan inwoners
- Brand in ruimte (beperken): voorlichting aan inwoners
- Brand in compartiment (bestrijden): maatregelen gericht op een snelle inzet van de brandweer
- Brand in gebouw: risicogericht toezicht en advisering voor specifieke objecten
- Brand buiten gebouw: opkomsttijd betrekken bij ruimtelijke ontwikkelingen en acceptatie restrisico

Proportioneel heeft betrekking op de relativiteit van de opkomsttijd van de brandweer in het geheel van brandveiligheid en de mate waarin gewenst wordt dat te compenseren met andere maatregelen.

Veel van de maatregelen passen binnen de huidige activiteiten van onze organisatie, maar zorgen voor een meer risicogerichte, thematische verschuiving in de uitvoering van die activiteiten bijvoorbeeld risicogericht toezicht of risicogericht oefenen.

De voornaamste aanvullende inspanningen richten zich op de voorzijde van de veiligheidsketen, in de voorlichting aan de bevolking en de specifieke voorlichting aan objecten op basis van scenariodenken. In deze notitie zijn hiervan reeds uitwerkingen genoemd.

Enkele aanbevelingen lopen al of zijn op korte termijn realiseerbaar zoals het inplannen van bezoek aan de RiskFactory of het positioneren van een tankwagen binnen het verzorgingsgebied. Voor andere aanbevelingen is inmiddels verkennend onderzoek opgestart, zoals de peiling onder de bevolking en de voorlichting aan objecten.

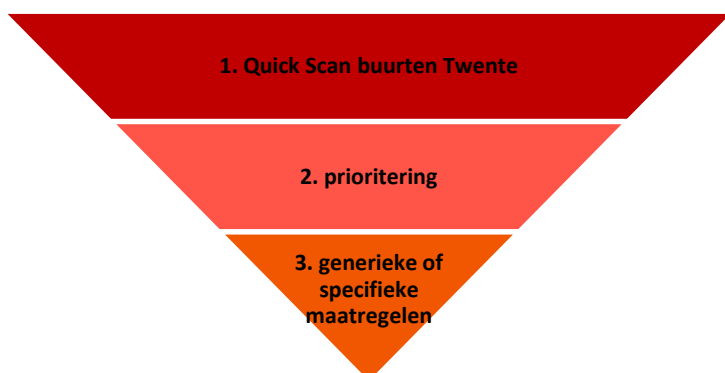
Methodiek Quick Scan

De toegepaste methodiek heeft goed gefunctioneerd, maar was tijds- en arbeidsintensief. Dat is gerechtvaardigd in Tubbergen, gelet op het vastgestelde Dekkingsplan Brandweer Twente. Voor de andere 13 gemeenten wordt voorgesteld om een quick scan te verrichten, die in lijn met de producten uit het project Informatie gestuurde brandweer wordt opgesteld. De quick scan dient om vast te stellen of er voor de betreffende gemeente aanleiding is om een nadere analyse zoals in Tubbergen uit te voeren.

Aanpak en methodiek

De Quick Scan wordt afgebakend aan de hand van verschillende stappen.

1. Alle buurten in Twente worden op basis van de opkomsttijd, de brandrisico's in het gebied en de brandhistorie in beeld gebracht.
2. Op basis van het verkregen beeld worden buurten geprioriteerd. Buurten met lange opkomsttijden en een hoog brandrisicoprofiel of veel brandhistorie worden hoger geprioriteerd, dan buurten met snelle opkomsttijden, een laag brandrisicoprofiel en een geringe brandhistorie. De opkomsttijd weegt daarin het zwaarst mee.
3. Uit de prioritering volgt een lijst van buurten waar een diepgaande analyse noodzakelijk is om aanvullende maatregelen te kunnen treffen.

Resultaten en planning

De Quick Scan resulteert in een overzicht van Twente waarin zichtbaar wordt in welke gebieden de een aanvullende, diepgaande analyse zoals in Tubbergen noodzakelijk is. Voor deze gebieden wordt specifiek in kaart gebracht om welke gebruiksfuncties het gaat en welke maatregelen hier aan gekoppeld kunnen worden. Dit gebeurt aan de hand van het cascademodel. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de gebiedsgerichte- en object specifieke maatregelen. Zo'n diepgaande analyse wordt uitgevoerd in samenwerking met de betreffende gemeente.

De planning voor het afronden van het definitieve format van de Quick Scan staat voor het tweede kwartaal van 2017. De diepgaande analyses zullen in 2018 plaatsvinden. De voorgestelde maatregelen worden in overleg met de gemeenten ingepland in de periode vanaf 2017 tot en met 2020.

Bijlage 2 Variabele voertuigbezetting

In ons land is het vanuit de historie gebruikelijk dat de basiseenheid – de tankautospuut (TS) – met zes personeelsleden wordt bezet. De wettelijke basis voor variabele voertuigbezetting is gevat in het Besluit veiligheidsregio's (2010). Artikel 3.1.5, lid 1 geeft bestuurders de mogelijkheid om af te wijken van de basisbrandweereenheid (TS-6), mits een *gelijkwaardig niveau van brandweezorg* geborgd is en geen afbreuk wordt gedaan aan de *veiligheid en gezondheid van het brandweerpersoneel*.

Aanleiding pilot variabele voertuigbezetting

Binnen de visie Brandweer Twente Over Morgen zijn professionalisering en doorontwikkeling van het brandweervak vastgelegd als speerpunten voor de komende jaren. Doelmatig veilig en effectief repressief optreden spelen daarin een grote rol. Een professionele organisatie kan flexibel inspelen op en omgaan met de maatschappelijke ontwikkelingen. Een aantal ontwikkelingen waar Brandweer Twente mee te maken heeft zijn bijvoorbeeld:

- de beschikbaarheid van vrijwilligers;
- de belastbaarheid van de medewerkers;
- het efficiënter omgaan met het personeel, zowel vrijwillig als beroeps;
- de borging van de paraatheid van de Twentse kazernes;
- het ervaring opdoen met de (on)mogelijkheden van variabele voertuigbezetting op basis van doeltreffendheid, veiligheid, efficiencyverbetering en haalbaarheid.

Dit in combinatie met de ervaringen in landen om ons heen op gebied van variabele voertuigbezetting maar ook zeker de ervaringen uit eigen land heeft het management van de brandweer Twente doen besluiten onderzoek te gaan doen naar variabele voertuigbezetting binnen brandweer Twente. Hiertoe is vanuit de sector repressie het initiatief genomen om per januari 2014 de pilot variabele voertuigbezetting op te starten. In de periode van 1 januari 2014 tot en met 15 mei 2015 is er door meer dan de helft van alle kazernes in Twente geoefend en uitgerukt met variabele voertuigbezetting. Zoals het landelijk kader ook al aangeeft is het toepassen van variabele voertuigbezetting niet bedoeld als bezuinigingsmaatregel. De pilot is positief afgerond en de OR heeft op 28 januari 2016 geadviseerd om over te gaan tot structurele invoering van variabele voertuigbezetting.

Uitvoering pilot

Aan de pilot hebben 16 van de 31 kazernes en meer dan 50% van het personeel deelgenomen. Hierin is gevarieerd in de voertuigbezetting, afhankelijk van de risico's van de objecten en de beschikbare medewerkers en materialen. Tijdens de pilot is een aanpassing gemaakt in een van de varianten met een redvoertuig, omdat deze in de praktijk niet goed werkte. De uitrukvarianten zijn hiermee allemaal in lijn met die vanuit Programmaraad Incident Bestrijding, zoals deze door de Raad van Brandweercommandanten zijn overgenomen.

Er is ervaring opgedaan met de volgende variaties:

Variabele voertuigbezetting	Omschrijving	Meest voorkomende meldingsclassificaties (objectafhankelijk)	Toegepast in kazernes
TS2	Bezetting van twee personen in de TS tbv OMS	OMS	Boekelo, Borne, Enter, Glanerbrug
TS4	Bezetting van vier personen in de TS.	autobranden, buirenbranden en OMS-meldingen	Almelo (noord, zuid, centrum), Boekelo, Borne, Denekamp, Enschede (hoofdpost en Noord), Enter, Glanerbrug, Goor, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo (centrum en noord), Nijverdal, Ootmarsum
TS4+TW	Bezetting van vier personen in de TS met twee personen in de Tank/waterwagen die gelijktijdig uitrukken.	Woningbranden en industriebranden en OMS-meldingen	Goor, Haaksbergen, Nijverdal
TS4+RV	Bezetting van vier personen in de TS met twee personen in het redvoertuig die gelijktijdig uitrukken.	Woningbranden en OMS-meldingen	Almelo, Hengelo (centrum en noord), Enschede (hoofdpost en noord)
TS6	Bezetting van zes personen in de TS	alle	alle

Daarnaast is er vanzelfsprekend uitgerukt via de vaste alarmerings- en opschalingsafspraken uit de kazernevolgordetabel.

Resultaten pilot

Voorafgaand is bepaald dat de ervaringen in de pilot zouden worden getoetst op de factoren doeltreffendheid, veiligheid, haalbaarheid en efficiencyverbetering. Onderstaand worden de resultaten op deze gebieden beschreven.

- **Doeltreffendheid:**
In 97% van alle uitrukken met variabele voertuigbezetting kan de eenheid de klus zelfstandig afhandelen. Het gaat hier dan met name om de kleine niet maatgevende incidenten zoals autobranden, container- en buitenbranden. Bij het uitrukken met een samengestelde eenheid bij "complexere" incidenten is geconstateerd dat de bevelvoerders beter uit de voeten kunnen met variabel inzetten op basis van scenario's dan op basis van meldingstypen.
- **Veiligheid:**
Ruim 99% van alle inzetten kan veilig worden uitgevoerd met de aanwezige bezetting. In die gevallen waarin is aangegeven dat er niet voldoende veilig opgetreden kon worden, is opgeschaald. Er is geen melding gedaan van onveilige situaties waardoor het brandweerpersoneel en/of burgers in gevaar zijn gebracht.
De burger krijgt een gevoel van veiligheid op het moment dat de brandweer ter plaatse is, dit hoeft niet perse met 6 personen te zijn, zo blijkt uit de bijeenkomst met burgers op 25 maart 2015. Snelheid vindt de burger wel van belang. Hoe sneller de brandweer een eerste "handreiking" kan doen hoe prettiger de burger dit ervaart. Tevens geeft de burger aan, als je weet wat je nodig hebt neem dit dan direct mee. Dit past goed binnen het principe van uitrukken op basis van scenario's.

- **Haalbaarheid**
Meer dan 50% van het repressief personeel van Brandweer Twente heeft ervaring opgedaan met een vorm van variabele voertuigbezetting. Alle 16 deelnemende kazernes geven aan content te zijn met de geboden flexibiliteit en ruimte (4 mag versus 4 moet). De meeste bevelvoerders (zowel vrijwillig als beroeps) vinden het prettig als ze in hun verantwoordelijkheid worden erkend en kunnen goed uit de voeten met de mogelijkheden van het variabele uitrukken. Tevens willen zij variabele voertuigbezetting ruimer toepassen, dus meer op basis van de inschatting van de bevelvoerder. Hierbij geldt het uitgangspunt “ken je beperkingen en handel hiernaar”. In 86% van de in totaal 766 alarmeringen conform de pilot is er ook daadwerkelijk uitgerukt met een variabele bezetting. 97% van deze uitrukken waren goed uit te voeren met de aanwezige bezetting.
- **Efficiencyverbetering**
Maatschappelijke ontwikkelingen waar de brandweer momenteel in Twente maar ook landelijk mee te maken heeft, zijn onder andere de verminderde beschikbaarheid van de vrijwilliger en het niet meer werken in de plaats waar de vrijwilliger ook actief is. Daarnaast is een afnemende belangstelling voor het brandweervak merkbaar, zowel bij potentiële kandidaten als bij hoofdwerkgevers. Variabele voertuigbezetting geeft geen oplossing voor het beschikbaarheidsprobleem van de vrijwilliger, maar heeft wel een positief effect op de belasting van de vrijwilliger en diens hoofdwerkgever. Daar waar in het verleden niet uitgerukt kon worden in verband met “krapte” in manschappen is er nu wel de mogelijkheid om uit te rukken en zorg en hulp aan de burger te bieden. Op deze wijze kan er middels variabele voertuigbezetting effectiever worden omgegaan met het aanwezige personeel en materieel. Zoals het landelijk kader ook al aangeeft is het toepassen van variabele voertuigbezetting niet bedoeld als bezuinigingsmaatregel. Op de wijze zoals de pilots in Twente zijn ingestoken met de huidige en voorgestelde kazernec configuratie zijn de financiële voordelen nihil.

Structurele invoering bij aantal brandscenario's

Daar waar in het verleden niet uitgerukt kon worden in verband met 'krapte' in de manschappen is er nu wel de mogelijkheid om uit te rukken en hulp te bieden. Op deze wijze kan er middels variabele voertuigbezetting effectiever en risicogerichter worden omgegaan met het aanwezige personeel en materieel. Daarbij moeten de varianten gezien worden als een mogelijkheid om te gebruiken. Er geldt geen verplichting voor invoering binnen heel Twente. Gebruik gebeurt volgens duidelijke afspraken, zodat alle betrokkenen weten wat van hen verwacht wordt:

- De leiding van de sector Repressie bepaalt in samenspraak met de kazerne coördinator of de kazerne gebruik maakt van variabele voertuigbezetting en welke varianten geschikt zijn voor deze kazerne.
- Daadwerkelijke toepassing vindt plaats nadat instructie/opleiding/oefenen heeft plaatsgevonden en is afgerond en na overleg met sector Risicobeheersing over objecten in het inzetgebied
- De bevelvoerder is per individuele inzet verantwoordelijk voor de keuze van de voertuigbezetting.

Doorontwikkeling variabele voertuigbezetting

Momenteel wordt variabele voertuigbezetting alleen toegepast bij brand, maar mogelijk kan dit in de toekomst ook worden toegepast bij ander soortige incidenten (zoals hulpverlening en IBGS (IncidentBestrijding Gevaarlijke Stoffen)). Dit zal dan op dezelfde zorgvuldige manier worden onderzocht en ingevoerd. Hierbij zal moeten worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

- Het voldoen aan de geldende landelijke richtlijnen (bijv. vanuit ministerie, Veiligheidsberaad of Raad van Brandweercommandanten)
- Het gebruik enkel door getrainde en vakbekwame teams
- De besluit bevelvoerder per situatie of het verantwoord is
- Het uitvoeren van voorafgaand onderzoek bij uitbreiding van toepassingen
- Het doorlopen van advies- en instemmingsprocedures volgens de regels van de Wet op de Ondernemingsraden

Bijlage 3 Redvoertuigen

Naar aanleiding van de vervanging van drie afgeschreven redvoertuigen en de Twentse risicogerichte aanpak is een doorkijk gemaakt voor redvoertuigen in Twente. Centraal vraagstuk hierbij is om, informatiegestuurd een nadere analyse uit te voeren naar de (wettelijke) taken van een redvoertuig, inzetten van redvoertuigen (op basis van historische gegevens) en het risicoprofiel van de regio Twente. Dit om vervolgens op basis van deze analyse, gecombineerd met de uitkomst van de aanbesteding qua type redvoertuig, tot een aantal mogelijke scenario's te komen voor Twente qua aantal redvoertuigen, type en locaties.

Hoofdtaken redvoertuig

Voor de data-analyse en het risicoprofiel is dit teruggebracht tot drie hoofdtaken

- Redding (en vluchten)
- Brandbestrijding
- Assistentie (diverse vormen)

Assistentie is een historisch gegroeide taak. Binnen deze categorie vallen onder andere assistentie bij waterincidenten, maar ook tilassistentie. Redding en brandbestrijding zijn taken met een wettelijke basis in de Wet veiligheidsregio's. Dit op grond van de artikelen 3.1.3 (taken voor ondersteuningseenheid voor redden en blussen op hoogte) en 3.2.2 (opkomsttijden voor ondersteuningseenheid voor redden en blussen op hoogte) van het besluit Veiligheidsregio's: *Het bestuur van de veiligheidsregio stelt vast voor welke objecten de inzet van een ondersteuningseenheid voor redden en blussen op hoogte altijd noodzakelijk is. Het bestuur stelt bij deze objecten voor de ondersteuningseenheden dezelfde opkomsttijden vast als voor de basisbrandweereenheden.*

Op basis van de analyses van de verschillende taken komen locaties naar voren waar taken voor redvoertuigen te verwachten zijn. De onderstaande tabel geeft een samenvatting van de objecten per taak.

Taak	Risico	Incidenten
Redding	De binnensteden van Almelo, Hengelo, Enschede, Oldenzaal en Ootmarsum zijn dichte binnensteden. Portiekwoningen/-flats zitten in Almelo, Hengelo, Enschede en Oldenzaal	Te weinig gegevens om zinvolle uitspraken te doen.
Blussing	De gemeenten met de meeste bedrijventerreinen en bedrijfsvestigingen zijn Enschede, Almelo, Hengelo, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Hof van Twente en Hellendoorn.	De meeste inzetten vinden plaats in Almelo, Hengelo, Enschede, Rijssen, Oldenzaal, Borne, Nijverdal en Haaksbergen.
Assistentie	In principe kan in de hele regio een inzet met een redvoertuig noodzakelijk zijn.	De meeste inzetten vinden plaats in Almelo, Hengelo, Enschede, Rijssen, Oldenzaal, Borne, Nijverdal en Haaksbergen.

Plaatsing van voertuigen en opkomsttijd

Uitgangspunten bij bepaling van locatie voertuigen

- Portiekwoningen/portieklats met een enkele vluchtweg gelden als relevante objecten waarvoor redding moet worden geborgd. Een concentratie van deze woningen bevindt zich in Enschede, Almelo, Hengelo en Oldenzaal en hier zal de plaatsing van de redvoertuigen zich op richten.
- Daarnaast is een wettelijke taak weggelegd voor het redvoertuig als blusplatform bij grootschalig optreden. Voor deze taak kan inzet in de hele regio nodig zijn.

Vanuit dit overzicht en met name de twee genoemde uitgangspunten is bepaald waar de redvoertuigen het meest effectief gepositioneerd kunnen worden. Met vijf voertuigen vanuit vijf vaste locaties en 1 extra voertuig zijn worden alle

bekende risico's afgedekt. Voor de portiekwoningen/-flats in de genoemde gemeenten leidt dit tot een opkomsttijd die gelijk is aan de eerste tankautospuit. Voor de overige portiekwoningen/-flats en woningen boven winkels met een enkele vluchtweg is een kosten-baten afweging gemaakt en is inzet gegarandeerd, maar met een langere opkomsttijd. Ten behoeve van grootschalig optreden wordt het redvoertuig ingezet als blusplatform. Hiervoor is de opkomsttijd gelijk aan die van het eerste peleton en bedraagt maximaal 30 minuten.

Hiermee wordt voldaan aan de wettelijke verplichting en wordt ook de financiële taakstelling (61.000,- euro) voor Brandweer Twente mbt redvoertuigen gerealiseerd.

Bijlage 4 Samenvattend overzicht

Van risicogerichte thema's en voorbeelden

Thema	Voorbeeld	Risicogerichte component
Risicogericht toezicht	Landelijke handhavingsstrategie	Handhavingsstrategie wordt afgestemd op onder andere naleefgedrag
	Pilot toezichtsprofiel	Toezichtsprofiel op basis van breder risicoprofiel, waarbij naast gebouw en gebruik ook naleefgedrag en statistische informatie wordt gebruikt.
	Toezicht gemeente Oldenzaal	Brandveiligheidstoezicht gaat uitgevoerd worden door de brandweer
Gemotiveerd afwijken	Pilot Tubbergen en toepassing Quick Scan	Methodiek om gebieds- en objectgerichte maatregelen te bepalen voor situatie waarbij opkomsttijd te lang is.
Organisatievorm binnen kazernes	Piketten	Alleen piketten voor vrijwilligers waar nodig obv risico's, voor het overige vrije instroom vrijwilligers
	Knelpunt Almelo	Invoering van continue bezetting van repressief personeel in kazerne om de opkomsttijd in Almelo te verlagen
	Knelpunt Hengelo	Onderzoek loopt naar methoden om opkomsttijd te verlagen.
	Knelpunt Oldenzaal	Onderzoek loopt naar mogelijkheid om met bemensing van kazerne overdag de opkomsttijden verbeterd kunnen worden.
	Werving vrijwilligers	Jaarlijkse campagne om nieuwe vrijwilligers te werven voor die kazernes waarvoor hieraan behoefte is.
Variabele voertuigbezetting	Structurele invoering na afronding pilot	Afhankelijk van het incident wordt de bevelvoerder de mogelijkheid geboden om met een alternatieve voertuigbezetting uit te rukken, binnen de grenzen van duidelijke afspraken.
Vervanging voertuigen	Redvoertuigen	Na een inventarisatie van de functies van het redvoertuig en de locaties waarop deze het meest kan worden ingezet is bepaald hoe veel redvoertuigen nodig zijn en in welke kazernes deze opgesteld moeten worden voor de gewenste opkomsttijd
	Toekomstbestendige bluswatervoorziening	Knelpunten in de bluswatervoorziening en vervanging van voertuigen zijn aanleiding om risicogericht te kijken naar functionaliteiten van de voertuigen, aantal en locaties. Onderzoek loopt.

Thema	Voorbeeld	Risicogerichte component
Ontwikkeling kazernegebouwen	Knelpunt Haaksbergen	Door verplaatsing van de kazerne naar een meer centrale locatie, is de opkomsttijd naar ca. 3.000 objecten verbeterd.
	Kazerne Glanerbrug	Onderzoek naar nieuwbouw van de verouderde kazerne op dezelfde of een alternatieve locatie. Risico-analyse maakt een onderdeel uit van het onderzoek.
	Kazerne Hellendoorn	Onderzoek naar nieuwbouw van de verouderde kazerne op dezelfde of een alternatieve locatie. Risico-analyse maakt een onderdeel uit van het onderzoek.
Sleutelbuizen en –kluizen	Gefaseerde afbouw brandweersleutelsystemen	Voor locaties die volgens de regelgeving obv de risico's geen automatische aansluiting meer hebben op de alarmcentrale zullen de sleutelbuizen en –kluizen gefaseerd buiten gebruik worden genomen.
Risicogerichte innovaties	Risk Factory, drones, oefenen, persoonsgebonden monitoring systeem	Innovaties worden ingezet om risicogericht de veiligheid te verhogen voor brandweer, burgers en bedrijven.
Beschikbaarheid actuele informatie	Data-analyse en geautomatiseerde rapportages	Door diverse veiligheidsgegevens te koppelen en analyseren, ontstaat meer inzicht in oorzaken en gevolgen, zodat hierop gestuurd kan worden.